

4. Jaarverslag GAIA Ambassadeurscommissie

4.1. Leden

De coördinatie van het GAIA Ambassadeursnetwerk (GAN) is sinds eind 2007 versterkt met vier vrouwen: Ellen Brinksma, Edith Hafkenschied, Astrid Janssen en Mirjam van Kan. Zij vormden het afgelopen jaar samen met Fraukje Brouwer, Marjolijn Haasnoot en Klaudia Kuiper de nieuw gevormde GAN-commissie.

4.2 Achtergrond GAIA Ambassadeursnetwerk

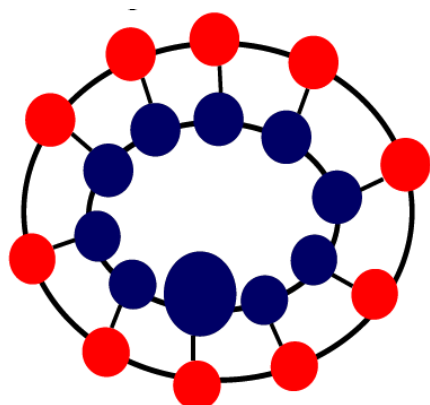
Het GAIA Ambassadeursnetwerk is eind 2004 ingesteld om de resultaten en aanbevelingen van het GAIA-loopbaanonderzoek daadwerkelijk te gebruiken om de loopbanen van technische en geowetenschappelijke vrouwen te stimuleren. Het doel is om bij de tien organisaties die deelnemen aan het netwerk een evenredige participatie van deze vrouwen in medior en senior functies te verwezenlijken. Het netwerk participeerde oorspronkelijk in het Europese EQUAL II project 'Participatie als Prioriteit'. In 2007 werd dit project afgerond, maar het GAN is dit jaar een tweede periode gestart.

4.3 Deelnemende Organisaties

Alle organisaties die deelnamen aan het netwerk in de periode 2005-2007 zijn ook in de periode 2008-2010 deel uit blijven maken van het GAN: Universiteit Utrecht, Vrije Universiteit, Technische Universiteit Delft, TNO Bouw & Ondergrond, Deltares (voormalig WL, GeoDelft, en delen van TNO, RIKZ en RIZA), KNMI, Waterdienst (voormalig RIZA en RIKZ), Fugro, Grontmij en Shell.

Veel ambassadeurs (officiële vertegenwoordiger van de organisatie, vaak directeur of decaan) en contactpersonen (vrouwelijke werknemer en GAIA-lid) zijn inmiddels wel gewisseld. De eerdere voorzitter van het GAN, Jan Groen, is bij zijn pensionering in december 2007 benoemd tot ere-ambassadeur en bedankt voor de ambassadeursfunctie die hij als directeur van WL | Delft Hydraulics had ingenomen. Hij is opgevolgd als ambassadeur door Harry Baayen, de directeur van Deltares. Bij de Waterdienst is directeur Luitzen Bijlsma de nieuwe ambassadeur, en bij TNO Bouw en Ondergrond is dat directeur Wart Mandersloot geworden. Bij Fugro heeft adjunct-directeur Mark Pehlig het ambassadeursschap overgenomen en bij Grontmij is Gert Dral, lid van de Raad van Bestuur, de opvolger. Shell wordt inmiddels vertegenwoordigd door Geosciences Skillpool Manager Rob Hartmans, en het KNMI door directeur Frits Brouwer. Bert van der Zwaan, decaan bij de UU, Louis de Quelerij, decaan bij de TU Delft, en Han Dolman, directeur Instituut voor Aardwetenschappen bij de VU, hebben allen hun ambassadeursschap voortgezet.

De GAIA-contactpersonen waren ook dit jaar weer een onmisbare schakel tussen GAIA, de GAN-commissie, de ambassadeurs en de organisaties. Klaudia Kuiper, Reini Zoetemeijer, Hanneke Verweij, Ingrid Spillekom, Ellen Brinksma en Ellen Claessens continueerden hun rol als contactpersoon. Anke Dähmann, Saskia Gietema, Elisabet de Boer en Astrid Janssen zijn er nieuw bijgekomen.

- Ambassadeur: directeur/decaan
- Contactpersoon: GAIA-lid

Het GAN bestaat momenteel uit de volgende ambassadeurs, contactpersonen:

Organisatie	Ambassadeur	Contactpersoon
Shell	Rob Hartmans	Ingrid Spillekom
Grontmij	Gert Dral	Saskia Gietema
Universiteit Utrecht	Bert van der Zwaan	Klaudia Kuiper
Vrije Universiteit	Han Dolman	Reini Zoetemeijer
Fugro	Mark Pehlig	Elisabet de Boer
TU Delft	Louis de Quelerij	Anke Dählmann
TNO Bouw & Ondergrond	Wart Mandersloot	Hanneke Verweij
KNMI	Frits Brouwer	Ellen Brinksma
Deltares	Harry Baayen	Astrid Janssen
Waterdienst	Luitzen Bijlsma	Ellen Claessens

Alle organisaties worden tevens enthousiast terzijde gestaan door hun HR-adviseurs. Velen van deze HR-adviseurs waren ook aanwezig op de GAN bijeenkomst van 25 september.

4.4 Activiteiten in 2008

Contactpersonen diner 27 februari

De GAIA-contactpersonen zijn op 27 februari bijeengekomen om kennis te maken en om de plannen voor de komende jaren te bespreken. Tijdens het diner in Utrecht werd uitgebreid gediscussieerd over bijvoorbeeld de motivatie en plannen van de contactpersonen, activiteiten binnen de organisaties en het GAN, en tips voor het uitvoeren van alle plannen en activiteiten. Een samenvatting van de belangrijkste opmerkingen en discussie-punten is in een apart verslag vastgelegd en rondgestuurd aan alle contactpersonen.

GAIA-contactpersonen & GAN-commissie, Werkdiner 27 februari

Bijeenkomst met werkdiner 11 april

De eerste bijeenkomst met ambassadeurs, contactpersonen en de GAN-commissie samen was op 11 april, na afloop van het NIMF-GAIA symposium, in restaurant "Het Prentenkabinet" in Leiden. Onder het genot van een welkomstdrankje kon worden kennis gemaakt met alle nieuwe ambassadeurs en contactpersonen. De organisaties waren allemaal goed vertegenwoordigd. Tijdens het diner werd er per tafel uitgebreid verder gediscussieerd en ervaringen uitgewisseld over onder meer de loopbaanontwikkeling van vrouwelijke bèta-werknemers. Drie keer werden de tafelgesprekken onderbroken voor een "plenaire sessie" waarin elke ambassadeur een korte samenvatting gaf van eerder door de organisatie uitgesproken plannen om het bestaande vrouwelijke talent beter te benutten. Een samenvatting van de verschillende presentaties van de aanwezige ambassadeurs (en hun vervangers) is in een apart verslag vastgelegd en rondgestuurd aan alle contactpersonen.

Ambassadeurs en contactpersonen, Werkdiner 11 april

Workshop "weet wat je wilt" 22 mei

Op 22 mei heeft het GAN de workshop "Weet wat je wilt" georganiseerd voor vrouwen werkend bij de deelnemende organisaties en GAIA-leden. Deze workshop was al tweemaal eerder door GAIA georganiseerd en bleek steeds een doorslaand succes. Ook ditmaal waren de reacties positief. In de workshop werd op zoek gegaan naar je ideale werk ("Als je weet wat je ideale werk is, kun je de paden er naar toe creëren; Door keuzes te maken in je huidige werk, door gericht om je heen te kijken en kansen te nemen als ze op je pad komen"). Onder de deelnemers waren werknemers (zowel leden van GAIA als niet-leden) van het KNMI, Deltares, UU, TU en Fugro. De cursusleider was opnieuw Joke Tacoma, een ervaren loopbaanbegeleider werkzaam bij Tacoma Coaching. De workshop werd gehouden bij Fugro Ingenieursbureau, en zoals gebruikelijk afgesloten met een borrel.

Bijeenkomst met rollenspel Loopbaanontwikkeling 25 september

Donderdag 25 september vond de tweede bijeenkomst van het GAN plaats bij Deltares in Delft. Zowel ambassadeurs, contactpersonen als HR-adviseurs waren dit keer uitgenodigd. Ook was de middag toegankelijk voor andere GAIA-leden, vrouwen werkzaam bij de deelnemende organisaties en overige geïnteresseerden. Het thema van deze bijeenkomst was het loopbaangesprek, wat werd uitgewerkt door middel van rollenspellen tussen ambassadeurs als “werkgever” en GAIA-vrouwen als “werknemer”. Doel was om hiermee meer inzicht te krijgen in de communicatie, en gender-specifieke aspecten hierin, tijdens zulke gesprekken. Met Anita de Wilde als professioneel moderator en ruim 30 enthousiaste deelnemers was het wederom een geslaagde en drukbezochte activiteit. Er is een verslag van de middag gemaakt, inclusief tips met betrekking tot de communicatie in loopbaangesprekken en eerdere aanbevelingen uit het GAIA-loopbaanonderzoek.

Workshop "Presenteer en Profileer jezelf" 28 oktober

De tweede workshop voor vrouwen werkend bij de aan het GAN deelnemende organisaties vond plaats op 28 oktober, ditmaal bij het KNMI in De Bilt. Tijdens de workshop "Presenteer en Profileer jezelf" werd gewerkt aan de eigen communicatie en persoonlijke presentatie. Eerst werd een korte oefening over contact leggen gedaan. Daarna vertelde hoogleraar Nanne Weber van het KNMI en de Universiteit Utrecht over haar ervaringen met presenteren en profileren. De rest van de middag werd besteed aan oefenen in het bondig presenteren van jezelf en je ambitie. Een aantal deelnemers was zo moedig om dit ook daadwerkelijk voor de zaal te gaan doen, terwijl de rest van de groep feedback gaf. Deze succesvolle workshop, met een record-aanmelding van meer dan 40 vrouwen, werd georganiseerd in samenwerking met Diva, het dit jaar opgerichte vrouwennetwerk van het KNMI. De uitvoering was in handen van El Batoul Zembib en Agaath Beuk van E-Quality.

4.5 Producten 2008

GAN Folder 2008-2010

Er zal dit jaar een tweede publicatie van het GAN verschijnen, namelijk een folder waarin alle huidige ambassadeurs de resultaten in hun organisaties tot nu toe en plannen voor 2008-2010 beschrijven. Doel hiervan is het actualiseren van de informatie over het GAN, het vastleggen van actiepunten, en het uitwisselen van ideeën en ervaringen tussen de organisaties. De contactpersonen en ambassadeurs van elke organisatie leverden een samenvatting aan met daarin de belangrijkste succesverhalen van de afgelopen jaren, en de belangrijkste uitdagingen en concrete actiepunten voor de komende jaren. Een professioneel journalist en designer hebben vervolgens gewerkt aan de binnengekomen teksten en foto's van de ambassadeurs, en hebben waar nodig nader overlegd met de ambassadeurs. De GAN-folder zal gepresenteerd worden op het GAIA-lustrumfeest.

Overige producten

- Verslag bijeenkomst 27 februari & 11 april
- Verslag bijeenkomst 25 september
- Verslag bijeenkomst 28 oktober (in voorbereiding)
- Bijdrage aan GAIA Nieuwsbrief Februari
- Bijdrage aan GAIA Nieuwsbrief Juni
- Bijdrage aan GAIA Nieuwsbrief November
- Presentatie jaarverslag GAIA-ALV

Alle producten zijn te downloaden vanaf de GAIA website.

Bert van der Zwaan
Decaan Faculteit
Geowetenschappen,
Universiteit Utrecht

Volgens Bert van der Zwaan staan de universiteiten voor de moeilijke opgave om in een periode van dreigende bezuinigingen de verhouding tussen mannen en vrouwen te veranderen. "Dit is een schier onmogelijk taak. Het is ook jammer omdat de faculteit als geheel in het afgelopen jaar goede vooruitgang heeft gemaakt." Het aantal vrouwen dat als wetenschapper bij de faculteit Geowetenschappen werkt, is gestegen en dat geldt ook voor vrouwen met een vast dienstverband.

Van der Zwaan probeert manieren te vinden om vrouwelijk talent binnen te halen en door te laten stromen. "We spotten vrouwelijk talent in een vroeg stadium door gebruik te maken van financieringsmogelijkheden die bedoeld zijn voor excellent onderzoek. Dat is succesvol en daar gaan we de komende jaren mee door."

Ook heeft de decaan versnelde trajecten geïntroduceerd waarbij vrouwen een belangrijke carrièrestap kunnen

maken. "In het afgelopen jaar heb ik drie vrouwelijke hoogleraren benoemd en zijn vijf vrouwen op een traject gezet dat snel leidt tot bevordering tot universitair hoofddocent." Voor deze 'op maat trajecten' wordt ook extra geld beschikbaar gesteld.

'WE PROBEREN VROUWELIJK TALENT VROEG TE SPOTTEN'

Een dergelijk traject kan op verschillende manieren ingevuld worden: meer onderzoekstijd, scholing in het buitenland, maar ook een specifiek coachingstraject met bijpassende cursussen op het gebied van leiderschap. De hoofden van de departementen zijn verantwoordelijk voor naleving van de afspraken zodat succes verzekerd is. "Dit heeft een grote uitstralende werking gehad op de vrouwen en mannen die bij ons werken. Het blijkt een signaal te zijn dat werkt omdat het niet ten koste gaat van de kansen voor mannen, maar ingevoerd is als extra stimuleringsmaatregel."

Dat meer vrouwen hogere functies binnen de faculteit bekleden is volgens Van der Zwaan van belang omdat vrouwen op die posities doel kunnen nemen aan bestuurlijke circuits waardoor zij daar invloed uit kunnen oefenen. Juist de besturen zijn van oudsher bolwerken van witte mannen van middelbare leeftijd. Voor talentvolle vrouwen die aan het begin van hun carrière staan, vormen de doorgestroomde vrouwen tegelijkertijd een voorbeeld.

Actiepunten

- * Intensiveren van het beleid om vrouwelijk talent in een vroeg stadium te spotten
- * Talentvolle wetenschappers krijgen goede aanbiedingen
- * Voortzetten van het beleid van versnelde trajecten voor vrouwelijk talent om naar een positie van universitair hoofddocent door te groeien
- * Aan alle vrouwen wordt coaching geboden

Mark Pehlig
Adjunct Directeur,
Fugro Ingenieursbureau

Volgens Mark Pehlig, adjunct directeur bij Fugro Ingenieursbureau, waren vrouwen in de wereld van de techniek tien jaar geleden nog schaars, maar is dat snel veranderd. "Toen ik destijds aan een adviesteam moest bouwen bestond dit al gauw uit vier vrouwen en twee mannen met als achtergrond aardwetenschappen, ingenieursgeologie en civiele techniek. Er werd vreemd tegen diversiteit aangekeken, door opdrachtgevers, maar ook intern bij Fugro. Gelukkig is dat momenteel anders."

Pehlig vindt diversiteit van essentieel belang voor de ontwikkeling van een bedrijf, en daarom ook voor Fugro. "Om onderscheidend en creatief te zijn bij het oplossen van geo-vragen hebben we mensen met verschillende achtergronden nodig: in opleidingsrichtingen, competentie, cultuur en karakter."

Vrouwen spelen volgens Pehlig binnen de geo-disciplines van Fugro een belangrijke rol, met name als het gaat

om het helder krijgen van de behoefte van een opdrachtgever. "Juist op ons vakgebied is inleven in de problematiek, het verzamelen van de juiste gegevens, een goede analyse en het helder presenteren van de beste oplossing vitaal om de kwaliteit te bieden die van ons gevraagd wordt."

'WE HEBBEN DIVERSITEIT NODIG OM CREATIEF TE ZIJN'

Het aantal vrouwen dat bij Fugro een technische adviesfunctie heeft, is in een jaar tijd gegroeid van zes naar zeventien procent in 2007. Voor een ingenieursbureau of een technisch geïntendeerd bedrijf in de civiele techniek is dat een hoog percentage. Binnen Fugro Nederland zijn vrouwen met een technische achtergrond ook actief in een eigen netwerk.

Oprvallend is wel dat de vrouwen die bij Fugro een technische functie hebben, overwegend jonger dan vijftien-derdertig jaar zijn en dat slechts een enkeling is doorgegroeid naar een leidinggevende

functie. De uitval van medior adviseurs is groot. En dat is precies de uitdaging die Pehlig zich voor de komende jaren heeft gesteld: zorgen voor diversiteit en een betere balans tussen mannen en vrouwen in hogere functies.

Actiepunten

- * Vrouwen met talent in contact brengen met mentoren om door te groeien naar leidinggevende functies
- * Het betrekken van mannen en vrouwen bij belangrijke vraagstukken in de vorm van workshops
- * Meer ondernemende vrouwen aanpakken. Sollicitanten worden tijdens de procedure in contact gebracht met vrouwen die al in het geo-werkveld actief zijn

4.6 Toekomstige activiteiten

Ook in 2009 en 2010 zal een vijftal activiteiten per jaar worden georganiseerd. Concreet zijn dit opnieuw twee activiteiten voor de ambassadeurs en contactpersonen, een activiteit voor de contactpersonen alleen, en twee activiteiten voor GAIA-leden en andere technisch opgeleide vrouwen werkzaam bij de deelnemende organisaties. HR-adviseurs worden jaarlijks bij een of twee van de activiteiten betrokken, bijvoorbeeld een keer samen met de ambassadeurs en een keer met de vrouwelijke werknemers. Ook zullen de mogelijkheden verkend worden voor een herhaling van het loopbaanonderzoek 2002-2004, en het verder bij elkaar brengen van de verschillende bestaande vrouwen-netwerken binnen de bij het GAN aangesloten organisaties. De eerste activiteit van 2009, een werkdiner met de contactpersonen, staat inmiddels gepland voor donderdag 5 februari 2009.

